

ΑΠΟΦΑΣΗ 4^{ης}/2022 ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ, 8/6/2022

ΘΕΜΑ 16: Σχέδιο νόμου του ΥΠΑΙΘ «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα»

Το Σχέδιο Νόμου του ΥΠΑΙΘ με τίτλο «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» ανταποκρίνεται μερικώς, με επί μέρους εκσυγχρονιστικές ρυθμίσεις, στις προσδοκίες για βελτίωση της λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Η υλοποίηση πολλών εκ των θετικών αλλαγών, κυρίως αυτών που αφορούν στην κινητικότητα και την ευελιξία στις επιλογές των φοιτητών σε σχέση με το πρόγραμμα των σπουδών τους, χρειάζεται πρόσθετα φίλτρα και παραμετροποιήσεις αλλά κυρίως απαιτεί πόρους, ανθρώπινους και άλλους, οι οποίοι είναι ωστόσο πολύ περιορισμένοι λόγω της παρατεταμένης υποχρηματοδότησης των πανεπιστημίων. Και επιπλέον, μείζονα προβλήματα των Πανεπιστημίων, όπως είναι η υποστελέχωση και η ανεπαρκής αναπλήρωση των μελών ΔΕΠ που αφυπηρετούν, δεν επιλύονται αλλά αντιμετωπίζονται σε αντίθετη κατεύθυνση.

Ο φιλόδοξος στόχος του καθορισμού ενιαίου πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε.Ι. για ενίσχυση της ποιότητας, της αριστείας, της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και του αυτοδιοίκητου χαρακτήρα τους, δεν θα μπορέσει να εφαρμοσθεί επειδή το σχέδιο νόμου έχει αναλωθεί σε πληθωρικές, αναλυτικές και επικαλυπτόμενες εξειδικεύσεις που δεν επιτρέπουν τη διαμόρφωση του ικανού και αναγκαίου μεταρρυθμιστικού περιβάλλοντος για τη επιτυχή υλοποίησή του.

Στο θεσπιζόμενο μοντέλο διοίκησης, το Συμβούλιο είναι μια υπερ-εκτελεστική θεσμική οντότητα, με υπέρογκη ύλη ενασχόλησης, σε βάρος του ρόλου χάραξης στρατηγικής ανάπτυξης και εξωστρέφειας. Σε συνδυασμό με αυτό, η συμμετοχή μεγάλου αριθμού εξωτερικών συμβούλων, που δεν μπορεί να έχουν ζωντανό ενδιαφέρον για τα άμεσα προβλήματα του κάθε Α.Ε.Ι., αποσπά την κεφαλή από το σώμα προσφέροντας έδαφος για αναποτελεσματικές διαχειριστικές επιλογές και ατελέσφορη διοίκηση. Η κλιμάκωση των κανονιστικών διατάξεων για κάθε διοικητική, ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική διαδικασία, με επίκληση αντικειμενικά εκφρασμένων κριτηρίων, δεν απελευθερώνει τις δημιουργικές δυνάμεις του Πανεπιστημίου, αντίθετα τις εγκλωβίζει σε ένα συγκεντρωτικό, δυσλειτουργικό και γραφειοκρατικό κυκλώνα. Η φυσιογνωμία του Συμβουλίου ελάχιστα αναδεικνύει τον ρόλο θεσμικού αντίβαρου.

Η ισχύς και το κύρος του Πρύτανη, τα οποία είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων των πανεπιστημίων, αντλούνται σήμερα από την ισχυρή εντολή του εκλογικού σώματος. Στο σχέδιο νόμου, η εκλογή του Πρύτανη από τη βάση είναι φαλκιδευμένη: δεν αποτελεί δηλαδή ανόθευτη έκφραση της βούλησης της πλειοψηφίας γιατί αυτή δεν εκλέγει Πρύτανη, αλλά μέλη στο Συμβούλιο που θα επιλέξουν έμμεσα τον Πρύτανη με δευτερογενή αφετηρία υποψηφίων. Επιπλέον, ο Πρύτανης αναλαμβάνει πολλά εκτελεστικά καθήκοντα, με αποτέλεσμα να προκύπτει αντίφαση: ο ελεγχόμενος και λογοδοτών -- ως ασκών την εκτελεστική εξουσία -- Πρύτανης, προεδρεύει του οργάνου που, μεταξύ άλλων, τον ελέγχει. Και πέρα από όλα αυτά, η Σύγκλητος περιθωριοποιείται, οι αντιπρυτάνεις υποβαθμίζονται και οι κοσμήτορες ορίζονται αντί να εκλέγονται.

Χωρίς αμφιβολία, η κάθετη και λεπτομερής διασύνδεση πολλών και επάλληλων διαδικασιών θα αδρανοποιήσει μεγάλο μέρος των λειτουργικών μηχανισμών των Α.Ε.Ι. και για μεγάλο χρονικό διάστημα επιβάλλοντας διαδοχικές τροποποιήσεις και ακυρώσεις διατάξεων του νέου θεσμικού πλαισίου. Η προγραμματική απλούστευση των διαδικασιών και η ενίσχυση του αυτοδιοίκητου χαρακτήρα των Α.Ε.Ι. αναδεικνύονται σε απλά ρητορικά σχήματα αφού παραμένει το περιοριστικό πλαίσιο και πολλά από τα άρθρα του νόμου παραπέμπουν τελικά στην Κεντρική Διοίκηση, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη διατήρηση του ασφυκτικού πλαισίου για την Έρευνα.

Για όλους αυτούς τους λόγους, και με κύριο στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας των Α.Ε.Ι. με ένα εκσυγχρονιστικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας που θα επιτρέψει στο Ελληνικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο να κινηθεί με όλες τις δημιουργικές δυνάμεις του σε Νέους Ορίζοντες, η Σύγκλητος του ΕΜΠ κρίνει ότι είναι αναγκαία η συνολική και ταυτόχρονα αναλυτική επεξεργασία του σχεδίου νόμου κατά κεφάλαιο, με ενεργό συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στην οποία απευθύνεται, διαδικασία που κάθε άλλο παρά διευκολύνεται με τον προτεινόμενο χρόνο διαβούλευσης.

Ο Πρύτανης

Ανδρέας Γ. Μπουντουβής